

Motion till riksdagen 2022/23:2073

av **Anna-Caren Säterberg m.fl. (S)**

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård enligt förslaget i tabellen i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftfulla åtgärder behövs för att Sverige ska lyckas ställa om till ett fossilfritt välfärdsland för att leva upp till Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en rättvis klimatomställning bör öka Sveriges konkurrenskraft och skapa jobb i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges klimatpolitik ska utformas på ett sätt som inte innebär att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det klimatpolitiska ramverket ska värnas och att förslag om skärpta och kompletterande mål, såsom konsumtionsbaserade utsläpp och sektorsmål, bör diskuteras och förankras brett med andra partier i Miljömålsberedningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en förebild för andra länder och driva på i EU och FN för att världens länder ska öka sina åtaganden för att göra verklighet av Parisavtalets ambitioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska klimatarbetet kräver satsningar på miljöövervakning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska anta en handlingsplan för förbättrad klimatberedskap där konkreta åtgärder identifieras och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla Klimatklivet med en tydligare inriktning för att underlätta klimatomställning för vanligt folk och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att satsa på och utveckla Industriklivet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med planerna att ta bort koldioxid från atmosfären genom satsningar på bio-CCS och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs snabbare och enklare tillståndsprocesser, med fortsatt höga miljökrav, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillståndsprocesserna behöver anpassas och moderniseras för att främja en snabbare omställning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillståndsprocesserna måste effektiviseras och vara mer förutsägbara och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en omställning till en mer cirkulär ekonomi är en förutsättning för att klara miljömålen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en fossilfri fordonsflotta senast 2030 och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av storskalig inhemsk produktion av biodrivmedel och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Klimatklivet ska behållas och utökas och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att klimatpremien behålls och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör fortsätta sitt påverkansarbete mot EU för att biodrivmedel ska gynnas framför fossila drivmedel och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i solidaritet med andra länder, måste mäta och minska utsläpp i syfte att nå en hållbar utveckling och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter inom EU:s utsläppshandel ska minska och att svenska överskott av utsläppsutrymme inom EU:s ansvarsdelningsförordning inte ska säljas till andra länder och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör accelerera klimatomställningen så att Sverige når klimatmålen till 2030 och nettonollutsläpp av växthusgaser till 2045, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandel bör skärpas genom att nytutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning avslutas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att fler sektorer täcks av EU:s system för handel med utsläppsrätter, som

- exempelvis flygets och sjöfartens utsläpp men även transport- och uppvärmningssektorn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att känsliga områden ska skyddas från bottentrålning och mindre miljöpåverkande fiskeredskap ska stimuleras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hav och sjöar ska klaras från övergödning och försurning, den biologiska mångfalden ska säkras i åar och älvar, gifter och plast inte ska spridas i havet och fiskbestånden ska vara hållbara, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att både minska plastavfallet och samtidigt öka återvinningen av avfallet och tillkännager detta för regeringen.
 29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s engångsplastdirektiv ska genomföras på ett ambitiöst sätt för en omställning till en giftfri, biobaserad och cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
 30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en säker dricksvattenförsörjning, med anledning av klimatförändringarna samt potentiella kriser, behöver tryggas och tillkännager detta för regeringen.
 31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att spridningen av mikroplaster till haven måste stoppas och tillkännager detta för regeringen.
 32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reningen av vårt avloppsvatten måste bli bättre för att minska utsläppen av övergödande ämnen och tillkännager detta för regeringen.
 33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att metoder för att minska läkemedelsresterna i avloppsvattnet bör utvecklas och att våra dricksvattentäkter måste få ett starkare lagligt skydd och tillkännager detta för regeringen.
 34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är av stor vikt att förena höga miljökrav med fungerande förutsättningar för framtidens småskaliga vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.
 35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska klimatarbetet bör kräva satsningar på miljöövervakning och tillkännager detta för regeringen.
 36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör verka för en lagstiftning där miljön och människor skyddas från skadeverkningar av hormonstörande ämnen och tillkännager detta för regeringen.
 37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör gå före och införa förbud mot farliga kemikalier och driva på EU för skärpta kemikalielagar och tillkännager detta för regeringen.
 38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att skapa både jobb och en renare miljö genom en ambitiös implementering av kemikaliestrategin och tillkännager detta för regeringen.
 39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att minska mängden plast och se till att den hamnar på rätt plats och göra den mer återvinningsbar och tillkännager detta för regeringen.
 40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förekomsten av sammanlänkade skyddade naturområden är avgörande för den biologiska mångfalden och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att återställandet och anläggandet av våtmarker pågår och intensifieras i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att strängare lagstiftning, fler styrmedel, breda lösningar och investeringar snarare än skattesänkningar är vägen framåt för att klara de stora miljöproblemen och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en cirkulär ekonomi för att nå klimatmålen, bevara den biologiska mångfalden och för att skapa fler nya jobb och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs en ökad återanvändning och återvinning i byggbranschen samt att design och designprocesser bör komma in tidigt i både produktutveckling och planering av miljöer för att uppnå en god hushållning med energi och naturresurser och en hållbar avfallshantering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i den gröna omställningen ska avfall återvinnas eller utnyttjas på ett resurseffektivt sätt och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att offentlig upphandling bidrar till klimatomställningen genom att behoven i ökad utsträckning tillgodoses med giftfria, fossilmfria och cirkulära lösningar i enlighet med den klimatpolitiska handlingsplanen och strategin för cirkulär ekonomi, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att bekämpa avfallsbrottsligheten och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sambandet mellan miljöbrott och den organiserade brottsligheten och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att se över straffen och grunderna för vad som ska ses som grova miljöbrott och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nya utredningarna om miljöbrott och myndighetsuppdragen som tillsatts av den tidigare socialdemokratiska regeringen är viktiga steg för att minska riskerna för människors hälsa, för miljön och för att trycka tillbaka den organiserade brottsligheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Anslagsförslag 2023 för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Naturvårdsverket	620 648	±0
1:2 Miljöövervakning m.m.	391 714	40 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 130 035	250 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	1 087 568	-340 000
1:5 Miljöforskning	96 825	±0
1:6 Kemikalieinspektionen	311 404	±0
1:7 Avgifter till internationella organisationer	285 631	±0
1:8 Klimatbonus	5 955 000	±0
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	283 581	±0
1:10 Klimatanpassning	140 000	±0
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 244 565	±0
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	169 100	±0
1:13 Internationellt miljösamarbete	37 400	±0
1:14 Skydd av värdefull natur	1 170 500	290 000
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	317 723	±0
1:16 Klimatinvesteringar	3 055 000	±0
1:17 Klimatpremier	462 000	400 000
1:18 Industrikivet	1 354 000	±0
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000	±0
1:20 Driftsstöd för bio-CCS	25 000	±0
1:21 Kompetenslyft för klimatomställningen	50 200	±0
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	132 389	±0
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 107 408	±0
Summa	19 542 691	640 000

Skapa jobb här och nu genom att leda klimatomställningen

Klimatomställningen är vår tids största ödesfråga. Vi ser allt mer av extremväder i Sverige och i hela världen och vi riskerar att förstöra förutsättningarna att leva och bo på många platser. Samtidigt får vi inte glömma bort att klimatomställningen också är vår tids största framtidsmöjlighet. I augusti 2021 publicerades FN:s klimatpanel (IPCC) den första delen av sin sjätte utvärderingsrapport. Den slår fast att mänsklig påverkan har värmt upp klimatet över hela jorden. Effekterna är kraftigare och sker snabbare än vad som kunnat beläggas i IPCC:s tidigare rapporter. Kraftfulla åtgärder kommer att behövas för att Sverige ska lyckas ställa om till fossilfrihet i tid för att leva upp till Parisavtalet och för att uppnå den förra socialdemokratiska regeringens ambition om att bli världens första fossilfria välfärdsland. Utvecklingen under de kommande tio åren kommer att bli avgörande för om världen kommer att klara att hålla Parisavtalets mål om att den globala uppvärmningen ska hållas långt under 2 grader med sikte på att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader över förindustriell nivå.

Genom att ligga längst fram i klimatomställningen ökar Sveriges konkurrenskraft. Klimatomställningen av näringslivet och industrin är inte något som händer av sig självt – det är resultatet av dialog med näringslivet och politiska reformer och beslut tagna av den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen. Som ett direkt resultat tillverkas det nu fossilfritt stål i Sverige, vi bygger elbilar och nedlagda industrier blir till batterifabriker. Det skapar tusentals jobb här och nu, försörjning för vanligt folk och ny framtidstro på orter som tampats med arbetslöshet och bristande välfärd. Den svenska industrin och transportnäringen spelar en nyckelroll i vårt samhällsbygge och kommer att göra det också i vårt arbete för att klara klimatomställningen. Vi vill öka tempot för att utsläppen ska minska snabbare och för att framtidens jobb inte ska försvinna i väg till andra länder.

Ett fossilfritt välfärdsland

Vi socialdemokrater vill ta oss an uppgiften att klara klimatkrisen genom att modernisera Sverige och ställa om till ett fossilfritt Sverige. Vi har tekniken, kunskapen och viljan. Genom att samla Sverige och hjälpas åt kan vi bli det första fossilfria välfärdslandet. Sverige ska vara en förebild för andra länder och driva på i EU och FN för att världens länder ska öka sina åtaganden för att göra verklighet av Parisavtalets ambitioner. Vi ska ta ansvar för våra historiska utsläpp. Klimatpolitiken ska utformas på ett sätt som inte innebär att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser. Vi socialdemokrater vill driva en miljö- och klimatpolitik grundad i forskning och evidens. Kring klimatpolitiken kan vi samla våra resurser för kraftfulla klimatåtgärder. Så skapar vi ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige. Vi är av åsikten att en aktiv klimatpolitik också är en politik för framtidens jobb. Vi är övertygade om att vägen dit är genom en rättvis klimatomställning av industrin, energisektorn, transporter samt jordbruk och skogsindustrin. På så sätt kan flera gröna jobb skapas i hela Sverige och ingen lämnas efter.

Klimatomställningen måste ske rättvist. Klassperspektivet ska alltid finnas med. Vi axlar denna uppgift tillsammans. I ett starkare samhälle kan vi klara de svenska miljömålen genom investeringar och nya regler som ger minskade utsläpp av växthusgaser. Klimatomställningen är en samhällsgemensam uppgift och kräver gemensamma lösningar. De som bär den största bördan för utsläppen ska också ta det största ansvaret – möjligheten att ställa om är ojämnt fördelat.

I uppgörelse med övriga partier om klimatpolitiska ramverket har vi socialdemokrater kommit överens om ett sektorsmål och transportmål. Förslag om skärpta och kompletterande mål, såsom konsumtionsbaserade utsläpp och sektorsmål bör diskuteras och förankras brett med andra partier i Miljömålsberedningen. Idag finns också redan en tydlig ansvarsfördelning mellan regionernas respektive kommunernas ansvar för att genomföra klimat- och miljömålen. Staten bidrar idag redan till att finansiera förtätningar som skapar hållbara städer exempelvis med bostadssubventioner och stadsmiljöavtal.

Klimatlagen trädde i kraft den 1 januari 2018. Lagen ålägger ett ansvar på nuvarande och framtida regeringar att föra en politik som utgår från klimatmålen och att regelbundet rapportera om utvecklingen. En central utgångspunkt för klimatlagen är att klimatpolitiska och budgetpolitiska mål ska ges förutsättningar att samverka med varandra. Enligt klimatlagen ska regeringen varje år presentera en klimatredevisning i budgetpropositionen. Redovisningen underlättar för uppföljning och bedömning av de samlade klimateffekterna av alla politikområden och ska innehålla en beskrivning av utsläppsutvecklingen i relation till målen. Redovisningen ska också beskriva de

viktigaste besluten under året och deras effekt för utvecklingen av växthusgasutsläppen samt innehålla en bedömning av om det finns behov av ytterligare åtgärder.

Den högerkonservativa regeringen och Sverigedemokraternas Tidöavtal är i avseendet klimat- och miljöåtgärder mycket bekymrande. I Tidöavtalet framgår att ”Sveriges klimat- och miljöpolitik ska vara ambitiös” men det återspeglas inte i de föreslagna åtgärderna. För att nå klimatmålen måste Sveriges utsläpp av växthusgaser minska snabbt, men det saknas åtgärder för att åstadkomma snabba utsläppsminskningar. Den högerkonservativa regeringens och Sverigedemokraternas budget för 2023 ökar istället utsläppen. I regeringens förslag till budget för 2023 konstateras att den aviserade sänkningen av reduktionsplikten kommer att bana väg för ökade utsläpp och missade etappmål. Vi är också kritiska till att regeringen i offentliga uttalanden försökt att förminska betydelsen av den nya inriktningen på Sveriges klimatpolitik.

En bred långsiktig politisk överenskommelse är avgörande för att svenska företag och konsumenterna ska göra de nödvändiga investeringarna som krävs för en omställning till ett fossilfritt Sverige. Ett klimatpolitiskt ramverk med en klimatlag, ett klimatpolitiskt råd och de kanske mest ambitiösa klimatmålen i världen har införts av den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen. Så har industrin fått stabila spelregler och förutsättningar till en grön omställning. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringens nationella initiativ ”Fossilfritt Sverige” har också bidragit till att låta näringslivet och industribranscher utveckla och utforma färdplaner mot en grön omställning med minskade klimatutsläpp. Inom ramen för Fossilfritt Sverige har 22 olika branscher tagit fram färdplaner för att visa hur de kan stärka sin konkurrenskraft genom att bli fossilfria eller klimatneutrala.

En ny industriell revolution

År 2015 lanserade den S-ledda regeringen Klimatklivet – ett särskilt investeringsstöd till företag, organisationer och kommuner som fördelas till de åtgärder som ger största möjliga utsläppsminskning per investerad krona. Över tio miljarder kronor har investerats sedan starten till drygt 4 500 lokala klimatåtgärder, vilket beräknas minska Sveriges koldioxidutsläpp med 2,4 miljoner ton per år framöver. Socialdemokraterna vill fortsätta att utveckla Klimatklivet med en tydligare inriktning på att underlätta klimatomställning för vanligt folk. Det är ett problem att det varit dyrt och svårt för många att delta i klimatomställningen. Vi socialdemokrater vill göra det billigare och enklare.

Industriklivet infördes av den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen 2018 för att skapa förutsättningar för klimatomställning av den tunga processindustrin. Tack vare Industriklivet har projekt som Hybrit – det fossilfria stålet, kemisk återvinning av plast i Stenungsund genom Borealis, Svensk plaståtervinning och Ovakos satsning på vätgas i Hofors kunnat få stöd i sin utveckling. Forskningsinstitutet Rise, Research Institutes of Sweden, har under 2021–2022 förstärkts med 350 miljoner för att utveckla och modernisera testbäddar för bioraffinaderier runt om i Sverige. Syftet är att påskynda kommersialiseringen av nya teknologier, produkter och tjänster genom att tillgängliggöra test- och demonstrationsmiljöer. Det skapar bättre förutsättningar för industrier att ställa om från fossil till förnybar då testbäddarna främst kommer att handla om förnybara bränslen, drivmedel, plastmaterial samt kemikalier. Inom kemiindustrin kan åtgärderna leda till minskade utsläpp av växthusgaser, då andelen biobaserade produkter ökar. Även inom el- och fjärrvärmesektorn kan det leda till minskade utsläpp eftersom

stor del av plastmaterialet förbränns inom sektorn efter användning. Inom transportsektorn kan stödet bidra till framställning av biodrivmedel. Vi socialdemokrater vill fortsätta att utveckla Industriklivet. Tekniken för att avskilja och lagra koldioxid kommer spela en avgörande roll för världens länder att klara klimatställningen. Socialdemokraterna vill gå vidare med planerna att ta bort koldioxid från atmosfären genom satsningar på bio-CCS.

Effektiva och snabbare miljötillståndsprocesser

Vi ska driva på klimatställningen och den gröna industriella revolutionen. Klimatinvesteringarna och framtidens jobb ska hamna i Sverige och inte försvinna iväg till andra länder. Då krävs snabbare och enklare tillståndsprocesser, med fortsatt höga miljökrav och rättssäkerhet. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att myndigheterna har de rätta förutsättningar för att kunna genomföra tillståndsprovningar. Miljöprovningens utredningens förslag om effektivare tillståndsprocesser är ett viktigt bidrag i det arbetet. Utredningen har tagit ett brett grepp för att effektivisera miljöprovningen och lämnar ett stort antal förslag som täcker stora delar av provningskedjan. Förslagen rör också olika typer av åtgärder som förändrad lagstiftning, förslag på vidare regeringsuppdrag och utredningar, myndighetssamordning och vägledning. Utredningens generella slutsats är att den samlade provningstiden behöver minska, att toppar i handläggningstid behöver kapas samt att processerna kan bli mer effektiva och förutsägbara för att stimulera en grön omställning. I linje med det arbete som pågår för att nå det övergripande målet att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland pågår en klimatdriven strukturomvandling med stora pågående och kommande investeringar, men de svenska utsläppen minskar för långsamt för att vi ska nå de nationella klimatmålen. Vi socialdemokrater anser därför att tillståndsprocesserna behöver anpassas och moderniseras för att främja en snabbare omställning.

Omställning av den svenska fordonsflottan

Priserna på bränsle har gått upp på grund av Putins invasion av Ukraina, samt på grund av Rysslands agerande redan innan invasionen. Vi behöver därför bli mindre beroende av vad som sker i omvärlden. Genom att bli mindre beroende av fossila bränslen ökar vi vårt självbestämmande. Det är dessutom bra för klimatet.

Vi vill se en fossilfri fordonsflotta senast år 2030. För att komma dit införde den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen ett så kallat bonus malus-system, som innebär att miljöanpassade fordon med relativt låga utsläpp av koldioxid premieras med en bonus, medan fordon med relativt höga utsläpp av koldioxid får högre skatt. Denna klimatbonus har lett till att nyförsäljningen av laddbara fordon ökat på marknaden. Som exempel kan det nämnas att laddbara bilar stod i juni 2022 för 56 % av nybilsregistreringarna. Av dessa var 32,1 % elbilar och 23,9 % bilar med laddhybridteknik.

Försäljning av laddhybrider och elbilar har ökat så mycket att det är tid att fasa ut klimatbonusen så att mer resurser kan satsas på andra åtgärder som rör elektrifiering av fordonsflottan. Vi är dock kritiska till att den högerkonservativa regeringen över en natt förändrade förutsättningarna för transportnäringen och konsumenter att nyttja denna klimatbonus genom att ta bort satsningen i sin budget för 2023. Vi hade hellre sett att

man fasat ut bonusen i en takt som gör det lättare för hushåll att kunna planera sina inköp och fordonstillverkare att ställa om.

Det pågår ett omfattande arbete på alla plan för att snabba på elektrifieringen av Sverige. Reduktionsplikten innebär att drivmedelsleverantörer varje år måste minska växthusgasutsläppen från bensin och diesel genom inblandning av hållbara biodrivmedel. Utsläppen av växthusgaser från transportsektorn och arbetsmaskiner, står tillsammans för nära 40 procent av Sveriges utsläpp av växthusgaser. Reduktionsplikten är ett av våra viktigaste styrmedel för att minska utsläppen och skapa förutsättningar för att producera svenskt biodrivmedel. Vi är kritiska till regeringens avisering om att minska reduktionsplikten till EU:s absolut lägsta miniminivå. Den planerade sänkningen innebär ökade utsläpp med cirka fem miljoner ton per år och att Sverige inte klarar av att nå uppsatta klimatmål. Det kan i sin tur leda till krav från EU på Sverige att bevara svensk skog, det vill säga minska avverkningen, för att uppfylla kraven om ökad kolsänka som binder koldioxiden. Det skulle få stora konsekvenser för skogsnäringen i form av färre jobb men också minskade möjligheter till att använda biobränsle och biobaserat material för att ersätta fossila produkter. Vi är kritiska till att beslutet inte föregåtts av en konsekvensanalys av hur den svenska skogsnäringen påverkas.

Arbetsmaskiner är ett tungt inslag i skogs- och jordbruk såväl som inom bygg- och anläggningsindustrin. Dessa står därmed också för en betydande del av klimatutsläppen. Därför är det olyckligt att den högerkonservativa regeringen väljer att minska på satsningarna på klimatpremie för omställning av arbetsmaskiner och arbetsfordon. Vi socialdemokrater väljer istället att utöka satsningarna på klimatpremien för att snabbare få till en omställning. Vi vill satsa på att ställa om så att fler får möjligheten att åka bil med svenskt biodrivmedel i tanken. En reduktionsplikt på flygfotogen har också införts från den 1 juli 2021. Det innebär att leverantörer av flygfotogen ska minska utsläppen från flygfotogen genom att blanda in biodrivmedel. Utsläppen ska minska successivt genom ökad inblandning av biodrivmedel från 0,8 procent 2021 till 27 procent 2030.

Den största delen av laddningen sker hemma. Vi vill undanröja de hinder som finns för att få tillgång till egna laddstolpar, också för de som bor i hyresrätt och bostadsrätt. Dessutom ska antalet publika laddstolpar minst fördubblas till 2030 från drygt 15 000 till över 30 000. Ett särskilt fokus ska vara att skynda på utbyggnaden i glesbygd. Det ska vara enkelt att jämföra priser och se kostnaden för att ladda. Man ska inte behöva registrera sig hos en mängd olika operatörer för att ladda sin bil. Fler ska kunna ladda enklare, vid publika snabbbladdningsstationer i hela landet. Därför vill vi att satsningen på utbyggnad av laddinfrastruktur i glesbygd förlängs och utökas, och att stödet till regionala elektrifieringspiloter för att stötta utbyggnaden av laddinfrastruktur för tyngre trafik förlängs.

Fortsatt skattebefrielse för rena och höginblandade biodrivmedel

Socialdemokraterna kommer att fortsätta sitt påverkansarbete mot EU för att biodrivmedel, även efter 2022, ska kunna gynnas framför fossila drivmedel. Vi förväntar oss att den nya högerkonservativa regeringen agerar för att EU även fortsättningsvis godkänner skattebefrielsen av rena och höginblandade biodrivmedel. Vi vill fortsätta verka för att energiskattedirektivet och andra relevanta delar av EU:s regelverk ska möjliggöra kostnadseffektiv styrning mot minskade utsläpp av växthusgaser.

EU:s klimatarbete

Parisavtalet innebär att alla länder har ett ansvar att ta fram åtgärder för att minska utsläppen. Avtalet utgår från att varje land mäter, rapporterar och tar ansvar för utsläpp i sitt geografiska område. Sverige, i solidaritet med andra länder, måste mäta och minska sina utsläpp i syfte att nå en hållbar utveckling. EU:s utsläppshandelssystem måste ytterligare skärpas. Systemet innebär ett stegvis sänkt utsläppstak för de största utsläppskällorna och möjlighet att köpa och sälja utsläppsrätter under taket. Vi socialdemokrater anser att Sverige ska verka för att antalet utsläppsrätter ska minska. Vi driver att EU:s utsläppshandel skärps genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas långt före 2050, att den linjära reduktionsfaktorn höjs och att systemet med gratis tilldelning snarast avslutas. Socialdemokraterna vill verka för att fler sektorer täcks av EU:s system för handel med utsläppsrätter, som exempelvis flygets och sjöfartens utsläpp. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen och de svenska socialdemokratiska europaparlamentarikerna har varit drivande i att reformera EU:s utsläppshandelssystem. Bland annat har den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen varit drivande i att avskaffa det stora överskott av utsläppsrätter som sänkt priset på utsläppsrätter och därmed incitamenten att ställa om. Svenska europaparlamentariker har också varit drivande i arbetet med att höja ambitionen i kommissionens senaste revidering av utsläppshandel som kraftigt ökar klimatambitionen. Syftet är att uppnå målet om utsläppsminskningar inom handelssystemet, i linje med EU:s klimatlag.

Den europeiska gröna given som syftar till att göra Europa till världens första klimatneutrala kontinent är en färdplan fylld med åtgärder på EU-nivå som möjliggör att EU når nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2050 och minskar utsläppen med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990. EU-kommissionen har gått fram med ett förslag om "gränsjusteringsmekanism" som, likt klimattullar ska förhindra koldioxidläckage som finns så länge som ett antal internationella parter inte har samma ambitionsnivå som EU. Det ökar också incitamenten på stora utsläppare utanför EU att snabba på sitt klimatarbete och prissätta utsläpp av växthusgaser. Vi är försiktigt positiva till kommissionens nuvarande förslag. I EU:s nyligen antagna ansvarsdelningsförordning höjs klimatmålen för utsläppen utanför utsläppshandeln för både EU och Sverige till 2030. Som föregångsland har Sverige med en offensiv klimatpolitik alla möjligheter att överträffa det målet. Vi socialdemokrater anser att svenska överskott av utsläppsutrymme inom ansvarsdelningsförordningen inte ska säljas till andra länder.

EU utvecklar sitt klimatramverk i snabb takt med ny klimatlag, nya klimatmål till 2030. Fit for 55-paketet är en samling förslag som syftar till att EU:s politik följer de klimatmål om att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent senast 2030 som rådet och Europaparlamentet enats om. Fit for 55-paketet ska tillhandahålla ett sammanhängande och stabilt ramverk för att uppnå EU:s klimatmål och som leder till en rättvis och socialt jämlik omställning, upprätthåller och stärker EU-industrins innovation och konkurrenskraft. Det stärker EU och Sveriges ställning som den som går i bräschen i den globala kampen mot klimatförändringarna och för fler framtida gröna jobb.

Rent hav och rent dricksvatten

Havens ekosystem är allvarligt hotade. Vi måste fortsätta att arbeta för ett hållbart fiske. Känsliga områden ska skyddas från bottentrålning och mindre miljöpåverkande fiskeredskap ska stimuleras. Bottentrålning som har stora effekter på bottenfaunan måste

stoppas i hela EU. Vi vill satsa på hållbar fiskuppfödning med höga miljökrav som kan skydda vilda bestånd av fisk och skapa jobb på landsbygden. Hav och sjöar ska klaras från övergödning och försurning. Den biologiska mångfalden ska säkras i åar och älvar. Gifter och plast ska inte spridas i havet och fiskbestånden ska vara hållbara. Vi anser det viktigt att förena höga miljökrav med fungerande förutsättningar för framtidens småskaliga vattenkraft.

Marin nedskräpning och andra negativa miljöeffekter från plast är en av vår tids stora miljöutmaningar. De senaste årens globala ökning av engångsplastprodukter har skett parallellt med att plastnedskräpningen har ökat. Fiskeredskap bidrar till den marina nedskräpningen. Förekomsten av plast i den marina miljön har stora negativa effekter. Vi behöver både minska plastavfallet och samtidigt öka återvinningen av avfallet. Sverige driver på i EU för att fasa ut all engångsplast. EU:s Engångsplastdirektiv ska genomföras på ett ambitiöst sätt för en omställning till en giftfri, biobaserad och cirkulär ekonomi. Utifrån detta har den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen beslutat om en utredning som ska ge förslag på hur lagstiftningen kan anpassas. Vi vill att fler produkter som sprider mikroplast ska förbjudas.

Vi behöver trygga en säker dricksvattenförsörjning med anledning av klimatförändringarna samt potentiella kriser. EU har åstadkommit viktiga framsteg när det gäller vattenfrågorna. Ett är EU:s ramdirektiv för vatten. Att nå dess krav på god ekologisk och kemisk status i våra vattenmiljöer är en stor utmaning. Utvecklingen för renare hav går framåt. Utsläppen av övergödande ämnen i Östersjön minskar. För att nå ytterligare framgång behöver fosfor och kväve i större utsträckning användas i kretslopp, tillförseln av mineralgödsel minska. Fler åtgärder i landsbygdsprogrammet för att skydda våra vatten behövs. Spridningen av mikroplaster till haven måste stoppas. Ökat kretsloppstänkande med våra näringsämnen och bättre rening av vårt avloppsvatten kan minska utsläppen av fosfor och kväve i havet. Läckaget från konstgödsel måste minska. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen införde bland annat insatser mot övergödning 2020. Regeringen satsade ytterligare på sanering av förorenade sediment och miljöfarliga vrak. Miljöövervakningen är avgörande för att se hur arbetet med att nå Sveriges miljömål går eftersom det ger underlag för väl underbyggda beslut. Vi socialdemokrater vill även i fortsättningen satsa på miljöövervakning av hav och vatten.

EU har åstadkommit viktiga framsteg när det gäller vattenfrågorna. Ett är EU:s ramdirektiv för vatten. Att nå dess krav på god ekologisk och kemisk status i våra vattenmiljöer är en stor utmaning. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen genomförde satsningar på vårt vatten, genom olika steg i kretsloppet. Några exempel är de kraftfulla åtgärder mot övergödning som har genomförts och de nya metoder för att minska läkemedelsresterna i avloppsvattnet som har tagits fram samt forskningsprogram för vatten. Reningen av vårt avloppsvatten måste bli bättre för att minska utsläppen av övergödande ämnen. Metoder för att minska läkemedelsresterna i avloppsvattnet ska utvecklas och dricksvattnet och våra dricksvattentäkter måste få ett starkare lagligt skydd. Miljömålsberedningen har tidigare föreslagit en havslag, vilket är ett steg framåt för en bättre havsmiljö. Lagen ställer större krav på att regeringen tar ansvar för havspolitik. Vi socialdemokrater ser positivt på ett utökat och förstärkt skydd för haven.

En giftfri miljö

Vi socialdemokrater anser det viktigt att Sverige aktivt verkar för en lagstiftning där miljön och människor skyddas från skadeverkningar av hormonstörande ämnen. Farliga ämnen sprids i miljön och i produkter som vi och våra barn kommer i kontakt med. Att minska mängden skadliga kemikalier och tungmetaller är en prioriterad miljöfråga för oss socialdemokrater.

Nya kemikalier ska bara tillåtas om de är bevisat ofarliga. Kemikalier ska bytas ut mot mindre farliga alternativ. Särskilt viktigt är att minska miljö- och hälsoriskerna med ämnen som vi kommer i kontakt med i vår vardag – t.ex. i mat, dricksvatten, kosmetika, kläder, skor och leksaker. Speciellt i barnens miljöer.

I ett starkare samhälle ska tuffa miljöregler skapa trygghet. EU:s nya antagna kemikaliestrategi syftar både till att uppnå en giftfri miljö med en högre skyddsnivå för människors hälsa och miljön och till att stärka konkurrenskraften hos EU:s kemiska industri. Åtgärderna i strategin innefattar bland annat att ersätta och minimera ämnen som inger betänkligheter och fasa ut de mest skadliga kemikalierna från användning som inte är nödvändiga för samhället. Där in ingår också all användning av högfluorerande ämnen, PFAS. Strategin inriktas särskilt på att förbjuda de mest skadliga kemikalierna i konsumentprodukter som kosmetika, leksaker, rengöringsmedel, barnavårdsartiklar, möbler, textilier och material som kommer i kontakt med livsmedel. Undantag kan göras för kemikalier som anses vara nödvändiga för människors hälsa, säkerhet eller för samhället eller om det inte föreligger något annat alternativ. Vi vill att Sverige går före och inför förbud mot farliga kemikalier och driver på i EU för skärpta kemikalielagar. Vi vill göra platser där barn vistas dagligen, till exempel förskolor och skolor, giftfria. Regler måste ta hänsyn kombinationseffekter av olika farliga ämnen. Vi har skapat ett tryggare Sverige genom att öka resurserna för att sanera farlig mark och förstärka kemikalieinspektionens tillsyn av produkter som vi dagligen kommer i kontakt med. Det vill vi fortsätta att utveckla.

Vi är nu i ett kritiskt läge när EU:s kemikaliestrategi ska implementeras. Strategin presenterades av kommissionen 2020 och godkändes av EU-ländernas ministrar i ministerrådet 2021. Strategin innebär en kraftigt höjd ambition för att minska farliga kemikaliers påverkan på människor och miljön. Flera av förslagen är sådana som vi socialdemokrater har drivit under många år. Vi svenskar kan vara särskilt stolta över Reach som är EU:s kemikalierregelverk eftersom det var den svenska miljökommissionären och tidigare socialdemokratiska utrikesminister Margot Wallström som tog fram förslaget. Strategin ska implementeras genom ändringar i EU-lagar, det viktigaste av dem är Reach. Det är planerat att ske inom kort och Sverige har ett extra stort ansvar för detta eftersom vi är ordförande i EU nästkommande halvår.

Vi menar att konsumenter inte ska behöva oroa sig för att cancerframkallande ämnen ingår i produkter som vi använder i vardagen, t.ex. kläder eller produkter som kommer i kontakt med barn. Konsumenter ska också kunna förvänta sig att produkter som de köper i butiker eller online är säkra och fria från skadliga substanser. Vi menar att de nya EU-reglerna måste kunna leverera på denna förväntan så snart som möjligt. Vi behöver sätta en tidsgräns när detta kan ske. Det är också så att vi behöver leva upp till konsumenternas förväntan. Det är avgörande för förtroendet för den internationella handeln och den fria rörligheten av varor och tjänster.

Det nya kemikalierregelverket ska gå hand i hand med ambitionerna för en cirkulär ekonomi. Om vi ska öka återvinning och återanvändning av resurser måste de material

som cirkuleras vara giftfria. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har sett till att svensk och europeisk industri ligger i framkant. Det kommer att skapa innovationer och produkter som efterfrågas världen över. Europeiska företag kommer att ha en konkurrensfördel eftersom de kommer att förknippas med kvalitet och hållbarhet. Vi kan skapa både jobb och en renare miljö genom en ambitiös implementering av kemikaliestrategin.

Plast är ett användbart material och inom många användningsområden är vi i dag beroende av plasten. Men samtidigt leder produktionen, konsumtionen, nedskräpningen och förbränningen av plast till stora utmaningar för miljön och klimatet. Många svenskar oroar sig över hur vi ska ta hand om plasten. Den tidigare socialdemokratiska regeringen tog därför fram Sveriges första nationella handlingsplan för plasten och fick till FN-förhandlingar om ett globalt plastavfall. Handlingsplanen innehåller 55 beslutade åtgärder regeringen har tagit i arbetet för att nå en hållbar plasthantering genom plastens hela livscykel. Den globala produktionen av plast har ökat tjugo femfaldigt från 1960 till 2015. Plastproduktionen förväntas enligt EU-kommissionen fördubblas igen under de kommande 20 åren. Plasten leder till svår nedskräpning och är ett hot mot djurlivet. Dessutom finns det potentiella risker för människans hälsa. Plasten är ett nytt material ur ett historiskt perspektiv och nu finns den nästan överallt. Men det är ännu inte kartlagt vad påverkan är på vår hälsa. Därtill är plasten svår att återvinna. Det gör att den ofta bränns och frigör koldioxid och leder till ett ökad klimathot.

Därför behöver vi göra tre saker: minska mängden plast, se till att den hamnar på rätt plats och göra den mer återvinningsbar. Vi ska återvinna mer – så bygger vi ett hållbart Sverige längst fram i omställningen. Genom våra stora investeringar som via Klimat- och Industriklivet har vi byggt ut avancerade återvinningsindustrier i Sverige och sänkt utsläppen. Dessutom har många gröna jobb skapats. Den här utvecklingen mot en cirkulär plasthantering är nödvändig för att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har också givit Boverket i uppdrag att utveckla arbetet med omställningen till en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn. En viktig åtgärd för plasten eftersom byggsektorn idag står för cirka 20 procent av plastanvändningen i Sverige.

Naturvård och biologisk mångfald

Nätet av växt- och djurarter som bygger ekosystemen är förutsättningen för vår existens eftersom de producerar all vår mat, allt vårt rena vatten och allt syre vi andas. När arter försvinner minskar ekosystemens motståndskraft. Arter och ekosystem är beroende av sina livsmiljöer. Förekomsten av sammanlänkade skyddade naturområden är avgörande för den biologiska mångfalden. Den tidigare socialdemokratiska ledda regeringen har kraftigt förstärkt medlen för skyddet av vår natur. Arbetet med att fler länder ställer om och att Sverige ska arbeta för att värdefulla miljöer skyddas, t.ex. i Arktis, måste fortsättas. Återskapandet av våtmarker bidrar till många stora positiva effekter på både klimatet och biologisk mångfald. Insatserna som genomfördes av den tidigare socialdemokratiska ledda regeringen har bidragit till att balansera vattenflöden, förbättra vattenhushållning, öka tillskottet till grundvatten, gynna biologisk mångfald samt minska klimatpåverkan och övergödning. Återställandet och anläggandet av våtmarker pågår och intensifieras i Sverige. Under 2020 avslutades 94 våtmarksåtgärder inom lokala naturvårdssatsningen Lona. Totalt fick åtgärderna 38,4 miljoner kronor i bidrag. Detta har resulterat i ett 30-tal planer för skötselåtgärder, flera hydrologiska restaureringar och

flera hundra hektar nyskapade våtmarksmiljöer. Fortsatt arbete med skydd, restaurering och återskapande av våtmarker är nödvändigt för att miljö kvalitetsmålet ska nås. Insatser för återvätning av torvjordar till våtmarker har betydelse för klimatarbetet. Denna typ av insatser kan också bidra till jobbskapande runt om i Sverige, särskilt på landsbygden för människor som på grund av den pågående covid-19-pandemin är i behov av arbete.

Invasiva främmande arter är ett av de största globala hoten mot biologisk mångfald. Därför har den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen stärkt arbetet med bekämpning av främmande arter. EU:s art- och livsmiljödirektiv är EU-ländernas sätt att klara kraven i FN-konventionen om biologisk mångfald. Vi socialdemokrater var med och drev fram konventionen och genom åren har Sverige byggt upp ett högt internationellt anseende i miljöfrågor.

Målet med art- och habitatdirektivet är att främja att den biologiska mångfalden bibehålls genom bevarande och förbättring av naturmiljön. För att nå det målet ska alla EU-länder utse särskilda områden, Natura 2000-områden, som tillsammans ska bilda ett ekologiskt sammanhängande nätverk. Dessa områden innehåller arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. Natura 2000 är viktigt men är i sig inte avsett för små vattendrag. Samtidigt pågår stor översyn av våra strandskyddsregler såsom den nationella planen för omprövningar av vattenkraftens miljövillkor. Det är av stor vikt att förena höga miljökrav med fungerande förutsättningar för framtidens småskaliga vattenkraft.

Miljöförstöringen skapar otrygga människor där gifter sprids i vatten och i vår mat, där haven är övergödda, där partiklar i luften gör oss sjuka och värdefull natur försvinner. Med ett starkare samhälle kan vi skapa strängare lagar, fler styrmedel och investeringar som leder mot en hållbar utveckling. Vi tror på breda lösningar och investeringar snarare än skattesänkningar för att klara de stora miljöproblemen. Under den socialdemokratiskt ledda regeringens mandatperiod har arealen skyddade marina områden dubblerats och drygt 13 procent av havsområdet har fått skydd. Miljöövervakningen är avgörande för att se hur arbetet med att nå Sveriges miljömål eftersom det ger underlag för väl underbyggda beslut. Vi vill fortsätta att satsa på miljöövervakning av hav och vatten.

Cirkulär ekonomi

Den tidigare socialdemokratiska regeringen har gjort ekonomin mer cirkulär, för att nå klimatmålen och bevara den biologiska mångfalden samt för att skapa nya jobb och göra Sverige konkurrenskraftigt. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringens strategi för cirkulär ekonomi och handlingsplanerna för cirkulär ekonomi respektive plast innehåller totalt över 150 åtgärder (där Sveriges första handlingsplan för plast innehåller 55 åtgärder). Sverige har länge drivit på för ett globalt bindande plastavtal och nu har förhandlingarna äntligen börjat. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har också underlättat återvinningen för vanligt folk genom en ny förpackningsinsamling med krav på fastighetsnära insamling.

Den högerkonservativa regeringen har aviserat en momshöjning på reparationer av kläder och skor. Vi vill istället göra det lättare för konsumenter att reparera och återanvända köpta varor och produkter. Det stora behovet av nya bostäder innebär en utmaning för byggsektorn och samhället i stort liksom behovet av att rusta upp, energi-effektivisera och klimatanpassning av såväl befintlig som framtida bebyggelse. Det

krävs en ökad återanvändning och återvinning i byggbranschen samt att design och designprocesser kommer tidigt in i både produktutveckling och planering av miljöer för att uppnå en god hushållning med energi och naturresurser och en hållbar avfallshandling. Bygg- och rivningsavfall är en prioriterad ström i strategin för cirkulär ekonomi, varav åtgärderna är viktiga för omställningen.

Regeringen har också givit Naturvårdsverket flera uppdrag, bl.a. att analysera förutsättningarna inklusive för- och nackdelar med nationella kriterier för när avfall upphör att vara avfall samt att utreda hanteringen av jord- och schaktmassor, entreprenadberg och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål. Samtidigt förstärks arbetet inom EU för en mer cirkulär avfallshandling samt mot en mer klimatneutral och cirkulär byggsektor genom ytterligare initiativ. I vår gröna omställning ska avfall återvinnas eller utnyttjas på ett resurseffektivt sätt.

Att driva på den gröna industriella revolutionen är en av våra högst prioriterade frågor. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har tillsatt en kommitté för att utreda inom vilka områden och på vilka sätt ekonomiska styrmedel kan användas för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi. Utredningen ska inrikta sig på områden med en betydande miljö- eller klimatpåverkan, där styrmedel på ett betydande och samhälls-ekonomiskt effektivt sätt kan främja en sådan omställning.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen beslutade om nya regler för förpackningsinsamlingen. Beslutet innebär att kommunerna år 2024 tar över ansvaret för att samla in förpackningsavfall från hushållen, och att så kallad fastighetsnära insamling ska ske senast den 1 januari 2027. Det är en lösning som förpackningsbranschen själv tagit fram och som många kommuner redan börjat implementera.

Den offentliga sektorn har genom sin storlek möjlighet att göra skillnad och vara pådrivande i omställningen till ett mer hållbart samhälle. Genom inköpsprocesser som genomsyras av hållbarhetsperspektivet och cirkulär ekonomi kan miljö- och klimatpåverkan minska avsevärt. Sverige ska ligga i framkant och fortsatt vara ett föredöme när det gäller miljöanpassad offentlig upphandling. Därför har den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen remitterat en departementsskrivelse med förslag om att göra det obligatoriskt för upphandlande myndigheter att iaktta såväl miljö- och klimathänsyn som sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har givit upphandlingsmyndigheten i uppdrag att stärka och utveckla den offentliga upphandlingen så att den i ökad utsträckning bidrar till omställningen till en cirkulär ekonomi. Därmed kan den offentliga upphandlingen bidra till klimatomställningen genom att behoven i ökad utsträckning tillgodoses med giftfria, fossilfria och cirkulära lösningar i enlighet med den klimatpolitiska handlingsplanen och strategin för cirkulär ekonomi. Myndigheten ska också ta fram och successivt skärpa kriterierna för upphandling som leder till nollutsläpp från arbetsmaskiner och tunga vägtransporter, samt en vägledning som underlättar upphandling som leder till elektrifiering av transporter och arbetsmaskiner. Upphandlingsmyndigheten ska i sitt arbete samverka med Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Trafikverket och Boverket och slutredovisa uppdraget senast den 1 februari 2025. Så använder vi den offentliga upphandlingen för att göra samhället starkare och mer hållbart.

Miljöbrott

Den tidigare socialdemokratiska regeringen har genomfört åtgärder för ordning och reda på avfallet för att motverka miljöbrott. Det är ett viktigt steg i kampen mot den organiserade brottsligheten. Vi vet att det finns ett samband mellan miljöbrott och den organiserade brottsligheten, något polisen pekat på. Miljöbrott riskerar att orsaka allt från svåra bränder till farliga utsläpp. Få miljöbrott klaras upp och straffen är för låga. Dessutom riskerar kostnaden för miljöbrott att gå till skattebetalarna, exempelvis för att ta hand om berg av dumpade sopor.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen har gett ett årligt uppdrag till myndigheterna att fram till 2026 redovisa de insatser som myndigheterna genomfört, resultatet av dessa och vilka insatser som planeras för efterföljande år – ett gemensamt uppdrag till Naturvårdsverket, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen samt länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Skånes, Stockholms och Västra Götalands län. Det här är den socialdemokratiska miljöpolitikens bidrag till att knäcka gängen då det finns en tydlig koppling mellan illegalt avfall och organiserad brottslighet.

De nya utredningarna om miljöbrott och myndighetsuppdragen som tillsatts av den tidigare socialdemokratiska regeringen är viktiga steg för att minska riskerna för människors hälsa, för miljön och för att trycka tillbaka den organiserade brottsligheten. Utredningen om miljöbrott ska ta ett helhetsgrepp om hela kedjan: från att förebygga och upptäcka miljöbrott till att utreda och lagföra dem. Vi vill se över straffen och grunderna för vad som ska ses som grova miljöbrott. Prioriteringen är att stoppa de miljöbrott som finansierar organiserad brottslighet. Uppdragen till polisen och andra myndigheter ska öka kontrollen över den illegala avfallshanteringen. Vi ska ha ordning och reda i avfallet och ta tillbaka kontrollen.

Anslagsförändringar

Under anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. tillför vi 40 miljoner. Miljöövervakning ger en lägesbeskrivning av tillståndet i miljön och varnar för störningar. Arbetet bygger på återkommande, systematiskt upplagda undersökningar, som visar miljötillståndet genom att registrera eventuella förändringar i naturmiljön. Genom att jämföra aktuella lägesbeskrivningar med tidigare mätningar kan förändringar i miljön upptäckas. På så vis kan man se om genomförda åtgärder får önskad effekt eller inte.

Under anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur tillför vi 250 miljoner kronor. Anslaget bör användas till insatser för skötsel och förvaltning av skyddad natur, bevarande och restaurering av biologisk mångfald och insatser för friluftsliv. Satsningen är också en satsning på arbetstillfällen i glesbygd. Den högerkonservativa regeringens förslag till anslagsnivå är ett hårt slag mot landsbygdspolitiken och miljöpolitiken. Satsningar för att tillgängliggöra naturreservat, förstärka leder etc. tas bort. Neddragningen är större än den ser ut eftersom satsningen på att återväta våtmarker flyttas hit från anslag 1:14 Skydd av värdefull natur. Våtmarker spelar en stor roll för att minska utsläppen av växthusgaser. Del av anslaget 1:3 går därför till återvätning av våtmarker.

Under anslaget 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden vill vi minska anslaget med 340 miljoner kronor för att finansiera klimatsmarta åtgärder på andra områden. Under anslaget 1:14 Skydd av värdefull natur tillför vi 290 miljoner kronor. Skydd och bevarande av värdefulla naturmiljöer är viktiga för biologisk mångfald och

det svenska friluftslivet. Satsningen inkluderar resurser för Naturvårdsverkets ansvarsområde, som exempelvis utgifter och avtalslösningar för att säkerställa förvärv av värdefulla naturområden och statsbidrag till kommuner och kommunala stiftelser för skydd av värdefulla naturområden. Den högerkonservativa regeringens förslag till anslagsnivå innebär stora negativa konsekvenser för äganderätten eftersom mängder av skogsägare i rättsfall fått nekade avverkningstillstånd i fjällnära områden och då har rätt till ersättning eller att staten köper deras mark och skyddar den. Tvärtemot vad som står i de förslag som finns angivna i Skogspropositionen. Vi socialdemokrater bedömer att det blir svårt för Sverige att uppfylla sina internationella åtagande om denna anslagsnivå blir långvarig. Vi är också kritiska till att den högerkonservativa regeringen minskar anslag 1:14 Skydd av värdefull natur med 200 miljoner för att kunna finansiera återvätning av våtmarker genom att öka anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur med motsvarande belopp.

Under anslag 1:17 Klimatpremier tillsätter vi 400 miljoner kronor. Anslaget ska fortsatt gå till att snabba på introduktionen av klimatsmart teknik på marknaden och ska bidra till att minska utsläppen av växthusgaser från tunga transporter och arbetsmaskiner. Utsläppen från arbetsmaskiner står idag för cirka sju procent av Sveriges totala utsläpp. Därför vill vi socialdemokrater se till att fler arbetsmaskiner än tidigare omfattas av statligt stöd för att köpa fossilfria fordon. Klimatpremier är fundamentala för att öka elektrifieringen av industrin och är fundamentala för fler nya gröna jobb och innovationer. Ska vi klara klimatomställningen och skapa fler hållbara och gröna jobb måste fler diesel- och bensindrivna arbetsmaskiner drivas med el eller t.ex. biogas. Klimatpremien stöttar också den svenska industrin som gör jätteinvesteringar för att utveckla elektriska arbetsmaskiner för en global marknad. Klimatpremien minskar samtidigt de svenska utsläppen och bidrar till att nå våra miljömål. Vi socialdemokrater satsat totalt 640 miljoner kronor mer på utgiftsområde 20 än den högerkonservativa regeringen.

Anna-Caren Säterberg (S)

Joakim Järrebring (S)

Malin Larsson (S)

Tomas Kronståhl (S)

Jytte Guteland (S)

Johan Löfstrand (S)

Sofia Skönnbrink (S)